

Záhlaví, unifikované názvy a odkazy
Personální záhlaví

Hana Vochozková
ÚVT MU Brno
hanan@ics.muni.cz

únor 2013

1

MARC 21
I.

100 Hlavní záhlaví – osobní jméno

neopakovatelné pole

700 Vedlejší záhlaví – osobní jméno

opakovatelné pole

800 Vedlejší záhlaví pro edici – osobní jméno

opakovatelné pole

První indikátor

Indikátor formy jména

- 0 Jméno se uvádí pro rodným/křestním jménem
- 1 Jméno se uvádí pod příjmením
- 3 Jméno rodiny (rodu)

2

MARC 21
II.

Druhý indikátor

100

Nedefinován

700

Typ vedlejšího záhlaví

- # Typ nspecifikován
- 2 Analytické záhlaví

800

Nedefinován

3

MARC 21
III.

Podpole

Jmenná část

- \$a Osobní jméno (NO)
- \$q Rozpis iniciál rodného/křestního jména (NO)
- \$b Římské číslice (NO)
- \$c Doplnky ke jménu jiné než data (O)
- \$d Data související se jménem (NO)
- \$e *Slovní označení role (O)*
- \$j *Přisouzení odpovědnosti (O)*
- \$u *Příslušnost ke korporaci/adresa (NO)*
- \$4 Kód role (O)
- \$% *Nestandardní doplňky stejných jmen (nad rámec AACR2) (NO)*

4

MARC 21
IV.

Podpole

Názvová část

- \$t *Název díla (NO)*
- \$f *Data související s dílem (NO)*
- \$h *Obecné označení druhu dokumentu (NO) [700/800]*
- \$k *Podzáhlaví pro formu (O)*
- \$l *Jazyk díla (NO)*
- \$m *Obsazení (hudební díla) (O) [700/800]*
- \$n *Číslo částí/sekce díla (O)*
- \$o *Údaj o aranžmá (hudební díla) (NO) [700/800]*
- \$p *Název části/sekce díla (O)*
- \$r *Tónina (hudební díla) (NO) [700/800]*
- \$s *Verze (NO) [700/800]*
- \$v *Označení svazku/pořadí (NO) [800]*
- \$x *Mezinárodní standardní číslo seriálu (ISSN) (NO) [700/800]*

5

MARC 21
V.

Podpole

Pro jméno a název

- \$g *Různé další informace (NO)*

Kontrolní podpole

- \$w *Číslo bibliografického záznamu (O) [800]*
- \$0 *Číslo autoritního záznamu (O)*
- \$3 *Bližší určení dokumentu (NO) [700/800]*
- \$5 *Kód instituce (NO) [700]*
- \$6 *Propojení v jiném písmu (NO)*
- \$8 *Propojení souvisejících polí (O)*

6

MARC 21
VI.

Interpunkce

pole 100, 700 a 800 končí interpunkcí používanou ve formátu MARC nebo závorkami. Pokud posledními podpoli jsou podpole \$3, \$4 nebo \$5, interpunkční znaménko nebo pravá závorka těmito podpolím předchází

jméno v poli pro záhlaví jméno/název končí interpunkčním znaménkem. Interpunkční znaménko se zapisuje uvnitř uvozovek

Mezery

iniciály/samostatná písmena nebo zkratky v osobních jménech se oddělují jednou mezerou.

1? \$aHyatt,_J._B.

mezery se nepoužívají, pokud iniciály/samostatná písmena nerepresentují osobní jména.

0? \$aCuthbert,\$cFather,_O.S.F.C.,\$d1866-1939

7

MARC 21
VII.

Úvodní členy

obvykle se vynechávají (pokud se nezapisují záměrně) úvodní členy na počátku názvu a/nebo názvu části ve vedlejším záhlaví jméno/název se též vynechávají

8

Základní standardy pro jmenné zpracování záznamů

- LUFFER, Jan. *Metodika tvorby a kontroly jmenných autorit ve formátu MARC 21. Osobní jména*. 2., aktualiz. vyd. Praha : Národní knihovna České republiky, 2008. (Standardizace ; č. 30). ISBN 978-80-7050-553-3

9

22.1. - 22.3. Volba jména
22.1. Obecné pravidlo

22.1A.

Madla Vaculíková nikoli Marie Vaculíková
Jiří Mahen nikoli Antonín Vančura
H.D.

22.1B.

Charlotte Bronte nikoli Charlotte Bronteová

22.1D

Gian-Carlo Menotti

10

22.1. - 22.3. Volba jména
22.2. Volba mezi různými jmény

22.2A. Nejčastěji užívané jméno

22.2B. Pseudonymy

22.2B1. Jeden pseudonym

George Orwell nikoli Eric Arthur Blair

22.2B2. Několik bibliografických identit

Charles L. Dodgson + Lewis Carroll

22.2B3. Současní autoři

Ed McBain + Evan Hunter

22.2B4.

22.2C. Změna jména

Muhammad Ali nikoli Cassius Clay

11

22.1. - 22.3. Volba jména
22.3. Volba mezi různými formami téhož jména

22.3A. Úplné jméno

Juan Valera nikoli Juan Valera y Alcalá Galiano

22.3B. Jazyk

22.3B1. Osoby, užívající více než jeden jazyk

George Mikes nikoli György Mikes

22.3B3. Jména psaná latinkou a uznávaná v české formě

svatý František z Assisi nikoli San Francesco d'Assisi

22.3C. Jména v nelatinském písmu

22.3C1. Osoby, uváděné pod rodným jménem atd.

Konfucius nikoli Kchung c'

22.3C2. Osoby uváděné pod příjmením

22.3D Pravopis

12

22.4. - 22.11. Pořadatel záhlaví
22.4. Obecné pravidlo

22.4A.

22.4B. Pořadí částí jména

0? \$aRam_Gopal

1? \$aMolnár_Ferenc

1? \$aNěmcová_Božena

13

22.4. - 22.11. Pořadatel záhlaví
22.5. Příjmení v záhlaví I.

22.5A. Obecné pravidlo

1? \$aJirásek_Alois

22.5B. Jiný údaj považovaný za příjmení

1? \$aHus_Jan

14

22.4. - 22.11. Pořadatel záhlaví
22.5. Příjmení v záhlaví II.

22.5C. Složená příjmení

22.5C1. Úvodní pravidlo

22.5C2. Preferovaná nebo prokazatelně známá forma příjmení

1? \$aLloyd_George_David (jméno po otci: George)

22.5C3. Jména se spojovníkem

1? \$aDay-Lewis_C.

22.5C4. Složená příjmení s výjimkou jmen vdaných žen, jejichž příjmení jsou

složena z příjmení před sňatkem a z manželova příjmení

1? \$aJohnson_Smith_Geoffrey

1? \$aSilva_Ovidio_Saraiva_de_Carvalho_e

22.5C5. Další složená příjmení. Vdané ženy, jejichž příjmení je složeno

z příjmení před sňatkem a z manželova příjmení

1? \$aSmetkayné_Schwanda_Magda

1? \$aStowe_Harriet_Beecher

15

22.4. - 22.11. Pořadatel záhlaví
22.5. Příjmení v záhlaví III.

22.5D. Příjmení se samostatně psanými částicemi

22.5D1. Členy a předložky

1? \$a<<ze_>>Žerotina,_Karel,\$starší

1? \$aDe_la_Mare,_Walter

1? \$aLe_Rouge,_Gustave

1? \$aZur_Linde,_Otto

1? \$aDa_Ponte,_Lorenzo

1? \$aMusset,_Alfred_de

1? \$aGoethe,_Johann_Wolfgang_von

1? \$aMedici,_Lorenzo_d'

22.5D2. Prefixy

1? \$aBen_Mayr,_Berl

1? \$aMac_Donald,_W.

22.5E. Částice spojené s příjmením

1? \$aMcDonald,_W.

1? \$aMacDonald,_W.

22.5F. Příslušníci panovnických rodů

1? \$aHabsburg,_Otto

16

22.4. - 22.11. Pořadatel záhlaví
22.6. a 22.7.

22.6. Šlechtické jméno v záhlaví

22.7. Rumunská patronymika v záhlaví

17

22.4. - 22.11. Pořadatel záhlaví
22.8. a 22.9.

22.8. Rodné jméno atd. v záhlaví

22.8A. Obecné pravidlo

0? \$aJakoubek_ze_Střebra

22.8B. Jména obsahující patronymikum

22.8C. Jména panovníků

viz Zápis jmen panovníků

<http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/informativni-materialy/panovnici>

22.9. Další typy jmen v záhlaví

18

22.4. - 22.11. Pořadatel záhlaví
22.10. a 22.11.

22.10. Iniciály, písmena nebo číslice v záhlaví
22.10A.

0? \$aH_D.
0? \$aD.S.,\$cMaster

22.11. Fráze v záhlaví

19

22.12. - 22.16. Doplnky ke jménům - obecně

22.12. Šlechtické tituly

22.13. Svatí
0? \$aFrantišek_z_Assisi,\$csvatý

22.14. Duchové

22.15. Doplnky k příjmením

22.16. Doplnky k rodným jménům atd.

22.16A. Panovnická hodnost
viz Zápis jmen panovníků

22.16B. Papežové
0? \$aJan_Pavel\$blI.,\$cpapež

22.16C. Biskupové

22.16D. Jiné náboženské osobnosti
0? \$aVivekananda,\$csvámí

20

22.17. - 22.20. Doplnky ke jménům - doplňky stejných jmen
22.17. Životní data I.

Osoby žijící ve 20. století

- žijící osoba, rok narození je známý
1? \$aNovák_Josef,\$d1923-
- osoba již nežije, roky narození i úmrtí jsou známy
1? \$aNovák_Josef,\$d1923-1995
- osoba již nežije a je znám pouze rok narození
1? \$aNovák_Josef,\$dnar_1923
- osoba již nežije a je známo pouze datum úmrtí
1? \$aNovák_Josef,\$dzemř._1995
- osoby se stejným jménem a stejným rokem narození
1? \$aNovák_Josef,\$d1950_led._10.-
1? \$aNovák_Josef,\$d1950_břez._2.-

21

22.17. - 22.20. Doplnky ke jménům - doplňky stejných jmen
22.17. Životní data II.

Osoby žijící do počátku 20. století

- rok narození je nejistý, nebo v rozpětí několika let
[1? \\$aNovák,_Josef,\\$dca_1823-1895](#)
- rok úmrtí je nejistý, nebo v rozpětí několika let
[1? \\$aNovák,_Josef,\\$d1823-ca_1895](#)
- oba letopočty přibližné
[1? \\$aNovák,_Josef,\\$dca_1823-ca_1895](#)
- roky narození a úmrtí neznámé, známá jen některá léta činnosti
[1? \\$aNovák,_Josef,\\$dčinný_1833-1840](#)
- roky narození a úmrtí neznámé, neznámá léta činnosti, století známo
[0? \\$aJan_z_Prahy,\\$d13._stol.](#)
- roky narození a úmrtí neznámé, neznámá léta činnosti, ale činný v obou stoletích
[0? \\$aJan_z_Prahy,\\$d12./13._stol.](#)

22

22.17. - 22.20. Doplnky ke jménům - doplňky stejných jmen
22.17. Životní data III.

Osoby žijící do počátku 20. století - dokončení

- výraz př. Kr. se používá pro data z předkřesťanské éry a uvádí se na konci data nebo rozpětí dat. Výraz po Kr. se užívá pokud data zasahují obě éry
[1? \\$aCaesar,_Gaius,_Iulius,\\$d100-44_př._Kr.](#)
[1? \\$aSeneca,_Lucius,_Annaeus,\\$dca_4_př._Kr.-65_po_Kr.](#)
- rok, ve kterém byla udělena čínská literární cena
[1? \\$aLin,_Li,\\$dchin_shih_1152](#)

23

22.17. - 22.20. Doplnky ke jménům - doplňky stejných jmen
22.18 - 22.20.

22.18. Úplnější formy jména

[1? \\$aLawrence,_D._H.\\$q\(David_Herbert\)](#)

22.19. Rozlišovací výrazy

22.19A. Při popisu pod rodným jménem

22.19B. Při popisu pod příjmením

22.20. Nerozlišitelná jména

24

22.21. - 22.28. Zvláštní pravidla pro jména ve vybraných jazycích

- 22.21. Úvodní pravidlo
- 22.22. Jména v arabském písmu
- 22.23. Barmská a karenská jména
- 22.24. Čínská jména s nečínským rodným jménem
- 24.25. Indická jména
- 22.26. Indonéská jména
- 22.27. Malajská jména
- 22.28. Thajská jména

25
